

Rovaniemen kaupunki
Kaupunginhallitus
PL 8216
96101 Rovaniemi
kirjaamo@rovaniemi.fi

LAUSUNTO

27.6.2016

Dnro 0516/2016

Asia: Paliskuntain yhdistyksen lausunto

Viite: Lausuntopyyntönne 31.5.2016

NISKANPERÄN OSAYLEISKAAVA

kaavaluonnosvaihe

Rovaniemen kaupunki valmistelelee osayleiskaavaa Niskanperän alueelle vt 4 molemmin puolin. Suunnittelualue on yksityisten ja kaupungin omistamaa maata. Kaava laaditaan maankäyttö- ja rakennuslain (MRL 132/1999) 42 §:n mukaisesti yksityiskohtaisena aluevarauskaavana, joka ohjaa suoraan rakentamista ja muuta maankäyttöä. Yleiskaava toimii siten keskeisimpänä elinkeinotoiminnan sekä kaiken maankäytön yhteensovittamisen välineenä alueella. Kaavalla osoitetaan lähinnä uutta pientalovaltaista asuinrakentamista.

Suunnittelualue sijoittuu Palojärven paliskunnan alueelle. Paliskunnan suurin sallittu eloporumäärä on 5 000 ja poronmistajia oli 177 poronhoitovuonna 2014-2015. Paliskunnan poronhoito tukeutuu vahvasti luonnonlaitumien ympärivuotiseen käyttöön. Kaava sijoittuu porojen syystalven laidunalueelle. Alueelle saattaa tulla joitakin poroja myös joen yli Narkauksen paliskunnan puolelta.

Poronhoidon huomioon ottaminen kaavoituksessa

Poronhoitolaki (PHL) on erityislaki, joka tulee ottaa huomioon kaavoituksessa ja muussa poronhoitoalueella tapahtuvassa toiminnassa. Poronhoidon kannattavuuden edellytys on vapaa laidunnusoikeus. Se on tarkoitettu ja tunnustettu pysyväksi oikeudeksi ja turvattu erityislaila (PHL 3 §). Se tarkoittaa porolle oikeutta ottaa ravintonsa vapaasti luonnosta muutamien poikkeuksin. Ne eivät saa aiheuttaa vahinkoa saamelaisalueen eteläpuolella muun muassa vakinaisesti asuttujen talojen pihapiireissä (PHL 31 §). Tämä tarkoittaa paliskunnalle vahinkojen estämisen- tai aitaamisvelvollisuutta. Mikäli vahinkoja aiheutuu, on paliskunnalla korvausvelvollisuus. Loma-asuntojen pihapiirejä, PHL 31 § ei koske.

Poronhoitolain ja muun lainsäädännön lisäksi poronhoitoa turvataan myös valtioneuvoston päätöksellä valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista. Niissä todetaan, että ”poronhoitoalueella turvataan poronhoidon alueidenkäyttölliset edellytykset.” Poronhoidon edellytyksiä tulee turvata myös alueella voimassa olevan Rovaniemen vaihemaakuntakaavan yleismääräyksen mukaan.

Kaavan vaikutukset poronhoitoon

Poronhoidon VAT ja siitä johdettu maakuntakaavan kaavamääräys on tunnistettu kaavaselostuksessa. Kaavaselostuksessa ei kuitenkaan kuvata poronhoitoa alueella, eikä edes mainita alueen sijoittumisesta Palojärven paliskunnan alueelle. Myös poronhoitolain 3§ tulisi mainita. Selostusta tulee täydentää Palojärven paliskunnan antamien tietojen ja tämän lausunnon perusteella. Kaupungilla on ollut käytössään uusittua poronhoidon paikkatietoaineistoa kyseessä olevan kaavan laadinnassa. Aineistoissa kaava-alueelle ei ole merkittynä laidunalueita tai poronhoidon toiminta-alueita. Alueesta etelään sijoittuu tärkeä jäkälälaidunalue.

Kaavassa osoitetaan uutta asuinrakentamista Niskanperälle. Rakentaminen on kuitenkin osoitettu olemassa olevan vanhan asutuksen sekaan. Niskanperän alueella ei ole ollut sanottavasti ongelmia porojen laidunnuksesta. Alueelta ei ole mutamaan vuoteen tullut soittoja porojen häiritsemiltä asukkailta. Kaavaan on varattu suurempi asemakaavoitettavaksi tarkoitettu asuinalue nykyisen asuinalueen pohjoispuolelle, Kuolavaaraan, sekä muutamia pienempiä asemakaavoitettavia alueita. Uusille alueille voi olla odotettavissa aikaisemmilta vuosilta uusilla asuinalueilla tutuksi tulleita pihaporo-ongelmia. Etenkin tonttien perustamisen alkuvaiheessa on todennäköistä, että uusi kasvillisuus houkuttelee poroja talojen pihaille loppusyksyllä tai alkutalvesta, kun niitä muutenkin tulee lähialueille. Poroja voi myös kulkea asuinalueiden kautta vaihtaessaan laidunalueita. Ongelmia ratkomaan on muun muassa perustettu Paliskuntain yhdistyksen johdolla Rovaniemen kaupungin alueella toimiva porovahtipuhelin, mutta siinä vaiheessa, kun ongelmat kärjistyvät ”nurmikkotasolla” on nähdäksemme jo liian myöhäistä. Kaikkien kannalta parempi olisi yrittää estää ongelmaa etukäteen paremmalla suunnittelulla ja tiedottamisella.

Kaavaluonnokseen on laitettu yleismääräys: ”Rakennettaessa poronhoitoalueelle on huomioitava poronhoitolain 3§: takaama porojen vapaa laidunnusoikeus.” Tämä on hyvä, sillä se informoi uusia asukkaita alueen sijainnista ja porojen laidunnusoikeudesta. Määräystä tulisi avata selostuksessa. Paliskuntain yhdistys aikoo myös koota poroista informaatiota rakentajille.

Palojärven paliskunta on esittänyt liikenneviranomaisille hanketta aidan rakentamiseksi rautatien varteen, sen länsipuolelle, välille Alakorkalo-Tervola, jotta paliskunnan mittavat poroliikennevahingot saataisiin vähenemään. Toteutuessaan aita vähentäisi myös potentiaalisia pihalle tulevien porojen aiheuttamia ongelmia mm. näillä Niskanperän uusilla alueilla. Aidan rakentaminen edellyttää kuitenkin vielä suunnittelua, rahoitusta ja maanomistajien suostumusta, joten se voi olla pitkä prosessi. Kaupungin myönteinen suhtautuminen hankkeeseen, ja omalta osaltaan sen edistäminen olisi erittäin tärkeää.

PALISKUNTAIN YHDISTYS

Anne Ollila
toiminnanjohtaja

ma/ao